
Recenzje i sprawozdania z książek • Book Reviews and Reports

John Stewart (red.): *Mosty zamiast murów. O komunikowaniu się między ludźmi*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2000

Mosty zamiast murów to publikacja powstała w wyniku wieloletniej obserwacji, wymiany poglądów na temat komunikacji między ludźmi, zwanej też komunikacją interpersonalną. Pojęcie to wywodzi się z psychologii, a oznacza proces, dzięki któremu jednostka przekazuje i otrzymuje informacje w bezpośrednim kontakcie z inną osobą; dokonuje się za pomocą przekazu werbalnego (wypowiedzi) i niewerbalnego, na który składają się między innymi mimika, gesty, pozycja ciała, przestrzenne stosunki między komunikującymi się osobami, wysokość i natężenie głosu itp.

Autorzy książki *Mosty zamiast murów*, wydanej pod redakcją Johna Stewarta, zajęli się tą problematyką w bardzo wielu aspektach, szeroko traktując poszczególne sposoby komunikowania się ludzkiego.

John Stewart jest pracownikiem naukowym University of Washington i pasjonatem przeszczerpienia analiz filozoficznych na grunt teorii komunikacji. Jego zdaniem komunikacja nie pełni tylko funkcji ekspresyjnej i instrumentalnej, lecz przede wszystkim jest procesem kształtowania osoby. W takim też klimacie została napisana wspomniana praca. Autorzy opisując nasze kontakty z innymi wskazują na dwie formy. Jedną z nich jest osobowe traktowanie drugiego człowieka i ma ono miejsce, gdy komunikujemy się z osobami kochanymi, członkami rodziny, z którymi łączą nas uczucia, emocje.

Autorzy podkreślają, że w kontaktach między ludźmi należy pamiętać o tym, że:

1. Każda osoba jest wyjątkową, niewymienną częścią sytuacji komunikacyjnej.
2. Osoba jest czymś więcej niż kombinacją obserwowalnych, niemierzalnych elementów.
3. Osoby mogą wybierać; możemy odpowiadać, zamiast reagować.
4. Osoby są refleksyjne.
5. Osoby są adresowalne, co oznacza, że można mówić do nas i z nami, a nie tylko o nas, i że możemy to odwzajemniać.

Zacytowane słowa zwracają uwagę swą oczywistością, a jednocześnie powodują, iż pełniej rozumiemy istotę komunikowania się. W książce tej zaprezentowany został pogląd, że język naszego serca jest ważny dla naszego zdrowia, a lekceważenie go może prowadzić do cierpienia psychicznego lub fizycznego, a nawet do samounicestwienia. Jest to słuszne stwierdzenie, zwłaszcza że ludzie współpracując ze sobą tworzą dwojakiego rodzaju energię.

W odniesieniu do komunikacji określona została ona mianem synergii pozytywnej (kiedy nasze związki z innymi są budujące) oraz synergii negatywnej (gdy nasze kontakty z ludźmi prowadzą do konfliktów, zagrożeń). Zdaniem autorów prawdziwą sztuką jest więc umieć doceniać różnice

umysłowe, emocjonalne, psychologiczne między ludźmi. Ze zrozumienia tych różnic wynika przeświadczenie, że ludzie widzą świat nie takim, jakim jest, lecz takim, jacy są oni sami.

Ludzie są różni, jednakże zdani na kontakty między sobą, komunikowanie się, muszą potrafić przekazywać swoje myśli, uczucia, emocje. Te mogą wyrazić dzięki konwersacji, a więc komunikacji werbalnej, jak też komunikacji niewerbalnej.

Odwołując się do licznych opowiadań, autorzy *Mostów zamiast murów* przedstawili ważne prawdy dotyczące cech i funkcji języka. Takie ujęcie i przedstawienie przemyśleń powoduje, że są one czytelne i łatwo przyswajalne, zwłaszcza że książka adresowana jest do studentów.

Autorzy podają wiele „recept” na udane kontakty interpersonalne, dokumentują je wieloma badaniami, eksperymentami. Kontakty te odbywają się na wielu płaszczyznach: kobieta-mężczyzna, przyjaciele, rodzina, różne kultury i aby były udane, każdy winien określić swoją tożsamość.

Czytelnik znajdzie w tej książce rady: jak rozwiązywać konflikty, bo one również są składową kontaktów interpersonalnych i wcale nie muszą prowadzić do destrukcji. Autorzy podkreślają, że konflikt jest normalnym i zdrowym zjawiskiem, a służy ujawnieniu ważnych kwestii, rozładowaniu napięć, często umocnieniu związków.

Mosty zamiast murów jest to pozycja godna polecenia innym. W czasach, gdy wszyscy odgradzamy się różnego rodzaju „murami”, nie posiadamy umiejętności słuchania i rozumienia innych, książka ta powinna stać się podręcznikiem komunikacji interpersonalnej. Korzystając z tej pozycji, zainteresowana osoba, dzięki zamieszczonym na końcu poszczególnych rozdziałów pytaniom, kwestiom do omówienia może utrwalić i zrozumieć wiedzę. Wielość publikacji zamieszczonych w omawianej książce, w sposób pełny i przejrzysty, dostarcza cennych wskazówek do konstruktywnych, udanych kontaktów. Myślę, że znajomość tej książki ułatwi tym, którzy po nią sięgną kontakty z innymi, a zamiast dotychczasowego muru powstanie most – miejsce porozumienia i zrozumienia.

Bożena Karzewska
Uniwersytet Warszawski